

DÉLMAGYARORSZÁG

77. évfolyam, 251. szám
1987. október 24., szombat

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEVED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 43 forint
Ára: 2.20 forint

Gabonás jelen, s jövő

Az új kormányprogram mezőgazdasági ágazati dokumentumai az elkövetkezendő évekre a hazai gabonatermelés növekedési ütemének mérséklését tartják kívánatosnak. De igencsak hangsúlyozottan említik a minőség fontosságát. Csongrád megye a hazai gabonatermesztésben speciális helyzetben van, hiszen például ezen a téren lehetséges a durumbúza termesztése is. *Prohászka Ottóval*, a Csongrád Megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat igazgatójával a kormányprogram végrehajtásának vállalati vonatkozásairól, egyes új kezdeményezések lehetőségéről, a cég jelenéről és jövőjéről beszélgettünk.

— Van-e biztos jövője Csongrád megyében a gabonatermesztésnek?

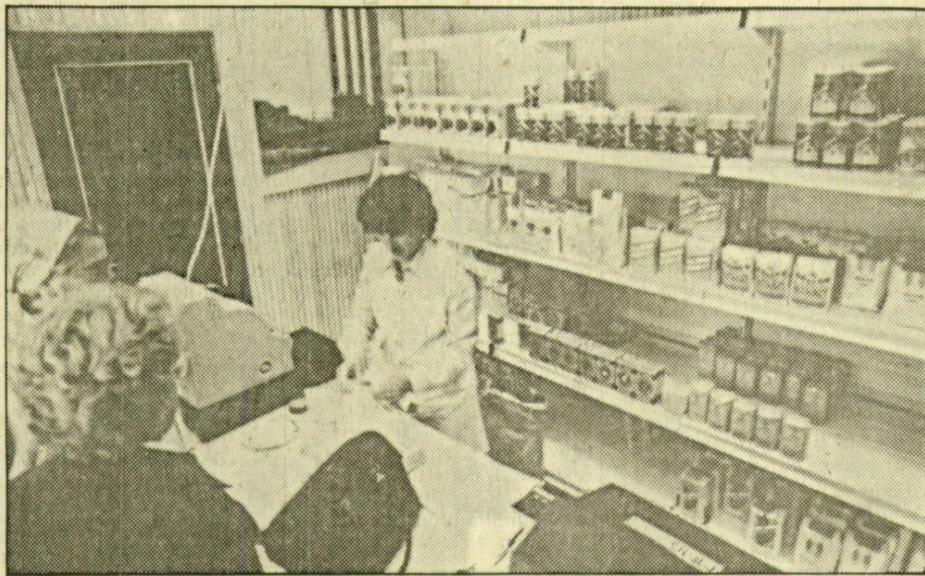
A nálunk megtermelt gabonának mindig lesz piaca belföldön és külföldön egyaránt. Svájcban és az NSZK-ban is eladható a mi tábláinkon beérett szem. Nem a nagy tételű eladásokra kell koncentrálni, hanem a pár ezer tonnás értékesítésekre, amelyeknél a minőség miatt kedvezőbb az ár is. Nagy a jelentősége a durumbúzának nemcsak a közvetlen külföldi értékesítésben, hanem a hazai tesztápar exportjában is. Például Franciaországba ma már a salmonella veszély miatt tojással készült száraztésztát nem engednek be. Ott csak a durumból készült termékek eladhatóak.

— Ismét erőteljesen felvetődött a hazai mezőgazdaság fehérje import csökkentésének igénye. A hazai növénytermesztéshez először is megfelelő vetőmag kell. Tud-e ebben a GMV segíteni?

— Alapító tagja és egyben gesztora is vagyunk az Agroticia Gt-nek, amely most fejezte be a második szezonját. Ez egy vetőmag előállító üzem. Évente 10-11 tonna a kapacitása és feladata a durum, a lóbab, a borsó, a szója és a nem-olajipari céllal termesztett napraforgó szaporítóanyag előállításának. A Gt. segítségével csak olyan növényeket szabad szaporítani amelyeknek a piaca biztosított.

— A forgalmakörnek a termelőkre való ráhatásban elegendő-e az eszköze ahhoz, hogy piaci információkat, illetve ellátásbani elvárásokat közvetítsen?

— Engedje meg, hogy egy példával válaszoljak. Már két éve észleltük, hogy komoly gondok adódhatnak a takarmánybúzából. Mivel annak felvásárlási ára mázsáncént 331 forint, még az étkészési 360 forint. Így a kenyérféleségek öregeдетermelők minden erejükkel az utóbbi kategóriába való átminősítésen fáradoztak. Ha

Nagy László felvétele

A mintabolt, ahol a GMV közvetlenül találkozhat a vevői igényekkel

étkezési búzaként felvásárolt terményt takarmánynak adunk el, az árkülönbözet a vállalatnál veszteségesként jelentkezik. S partiaianul ezt a hiányt sem tudja jelezni az állam. A megoldás: legyen a céltermelésben olyan takarmánygabona fajta, amely 7-8 tonnát fizet hektáronként és akkor a nagy mennyiség miatt ezt is megéri a gazdaságoknak vetni. Ilyen szabadon megvásárolható fajta jelenleg nincs az országban. Most már a szegedi Gabonakutató Intézet előrehaladt a nemesítésben, de az ő új fajtájuk legelőbb jövőre indulhat a nagyüzemekben. Mi úgy érezzük ebből 3 megyét vetőmaggal el tudunk majd látni.

— Allhat-e több lábon a gabonaipar?

— Például a 60-as évek vége óta foglalkozunk gépezet alkatrészyártással. Nem nagy nagyságrendben, de ha ez nem lenne, igencsak hiányozna. Most gabonaipari elzáró szerkezeteket, elosztószekrényeket, adagolókat, tételes keverő- és présgepeket készítünk. S ezzel évente mintegy 2 millió dolláros importot takarítunk meg az országnak. Ezt a területet fejlesztendőnek tartjuk.

— A vállalat nevét az országban talán a legtöbben az Unikorn porok reklámjából ismerik.

— Ezzel a termékcsaláddal az élelmiszerprogramhoz csatlakoztunk. Ebben a termékcsoporthoz tartoznak a konyhakész és félkész porokon kívül azok a sütőipari számára készülő adalékanyagok, amelyek a lágytészák térfogatát növelik és a kenyérféleségek öregeдетermelők minden erejükkel az utóbbi kategóriába való átminősítésen fáradoztak. Ha

tásával is, amely a hazai súlyhatárelvárások legkényesebb igényeinek is megfelel. Ezt jövőre képesek leszünk nagyobb mennyiségben gyártani. Számításaink szerint ezzel 1988-ban 7-800 ezer dolláros importot váltathatunk ki. Az Unikorn poroknál a kalóriaszegény öszszetétel felé hajlunk. Egyre tudatosabb a gyártmányfejlesztésünk. Kutatóintézetektől veszünk ötleteket. Kapcsolatban állunk például a szegedi belklinikával a Dietikai Intézetrel és a Szegedi Élelmiszeripari Főiskolával, és más kutatóintézetekkel is.

— Meglepetésként éri-e a vállalatot a gazdálkodási váltás kényszere?

— Az új tartalmi irányok nem értek bennünket felkészületlenül. Egy sor változáshoz tudunk csatlakozni. A meglévő technikai eszközeink is adnak alapot a bizakodásra. Nagy gondunk most a szegedi Tisza-malom további sorsa. Bizom benne, hogy találunk megoldást a város lisztellátását szolgáló egység jövőjére. Úgy számolunk, ha be lehet fejezni egy 10 ezer tonnás gabonasziló építkezését, akkor vége a raktárbaázis kialakításának. Ma ezen a területen már semmiképpen sem szabad új vállalkozásba fogni. A kukorica forgalmában jó lenne, azt elérni, hogy a vállalat ne felvásárlóként, hanem kereskedőként jelenjen meg. El kellene azt érni, hogy a tárolást, raktározást legyen módunk megfizetni, s ha ezeket a műveleteket mi végezzük, akkor ezt az árabban is érvényesíthessük. A megye gabonakereskedői akarunk maradni.

— Hogy alakulnak az idei év gazdasági mutatói?

— Az első féléves mérlegünk 31 millió forintos eredményt mutat. Ez a mai becsülésünk szerint — sikerült megőrizni a III. negyedévben is. Így minden reményünk megvan rá, hogy a tavalyinál jobb évet zárunk majd.

— Mitől van a javulás?

— 1986 végétől nyilvánvaló volt, hogy a vállalat a régi, megadott rendszerben nem képes továbbfejlődni. Ezért az árrés-költség gazdálkodási típusról áttértünk az árbevétel-költség formára. Így a költségek visszraszorításában az alapanyagra költött forintjainkra is job-

ban tudunk ügyelni. Kevesebb kamatot fizetünk ki az idén, mint tavaly. Jobban gazdálkodtunk a készleteinkkel is.

— Erez-e változást — vagy annak lehetőségét — a vállalati mozgástérben?

— Sokat segíthet a jövőnkben is, hogy már régóta mertünk különböző területeken — persze, nem fegyverzetlenül — vállalkozni. Ilyen széles profilja mint a miénk egyetlen gabonaipari vállalatnak sincs az országban. Ezeket a próbálkozásainkat a tröszt nem gátolta, igaz különösebben nem is támogatta. Egyes esetekben a központban két kézzel szavaztak, csak semmilyen dokumentumot ne kelljen aláírni. Ma az a gond, hogy a Gabonaipari Tröszt egésze túlságosan az exportbevételek jelentős csökkenésének bénító hatására állt. Gyorsan át kellene állni a hazai piac mind többoldalú kiszolgálására. Ez a folyamat elkezdődött. Ha sikerül megfelelő gazdálkodással is követni és lehetőség nyílik a tagvállalatok között a nagyobb differenciálásra, akkor lehet esély a feladatokkal való sikeres megbirkózásra.

Böle István

Ellenőrzési konferencia

Növelni a vállalatok mozgástérét!

Az új vállalati adózási szisztéma (az általános forgalmi adó) megalkotását kezdetől fogva nagy figyelem kíséri. Már az indulásnál megfogalmazódtak a legfontosabb célok: csökkenteni kell az elvonás mértékét, a vállalati zseben belül konvertálhatóvá kell tenni a forintokat, növelni a vagyonérdekeltséget, érteket adni a pénznek. A tervezés első szakaszában megmelegítősen kedvezőnek tűnő feltételek azonban mára némileg megszigorodtak. Többen azt mondják, eredménnyel járt a visszarendezésre tett kísérlet.

— Valóban szükségessé vált némi visszalépés — kezdte előadást Nagy István, a Pénzügyminisztérium főosztályvezetője tegnap, az ellenőrzési akadémia második munkanapján tartott előadásában. A számítások során ugyanis kiderült, hogy az indulásnál meglévő elképzelésekkel nem lehetett volna a gazdálkodás és a pénzforgalom egyensúlyát fenntartani. Az eredeti elképzelés szerint a vállalatok nyereségét mintegy harmadára csökkentették volna, de lényegesen kisebb elvonás mellett. A tervek szerint a termelői áraknak 10-12 százalékkal csökkenteniük kellett volna. Ma már látszik, hogy a vállalatok magatartása ezt nem teszi lehetővé. A fogyasztói árak 15 százalékos növekedését valójában nem is szerették volna jövőre „kitölteni”, a 10 százalék körüli megállásra azonban ma már nincs esély, a termelői árak szerényebb csökkenése miatt. A piac ugyanis nem képes korlátozni a vállalatok ármelegető törekvéseit. Ezért nem egyharmadára, hanem egyharmadával lehet csak csökkenteni a vállalatok nyereségét. Az ismételt számolgatásnál kiderült, növelni kell a prést, mert az eredeti elgondolás fenntar-

tása mellett túl nagy lenne a hiány. A kormány szándéka ugyanis, hogy a költségvetési deficitet jövőre 25 milliárd forint alá tornássa, két-három év múlva pedig nullára szorítsa. A külső adósságállomány csökkentésében is szeretnénk fordulatot elérni. A 90-es évek elejére a mai tetemes negatívumot közel egymilliárdos pozitívummá szeretnénk átfordítani. A szigorítások miatt több vállalat úgy gondolja, hogy lehetetlen lesz jövőre nyereségilag gazdálkodnia. A pénzügyi kormányzat ezt másképp látja: 150-200 vállalat valóban kritikus helyzetbe kerülhet, de a 20 százalékkal mérsékelt elvonás eredményeként a mainál 10 milliárddal többől gazdálkodhatnak jövőre a vállalatok. Az ipari szférában a nyereségalap 50 százalékat, a mezőgazdaságban pedig 40 százalékat vonják el jövőre. Igaz, 18 jöveimen lehet majd adókedvezményt kérni. Óriási a nyomás a preferenciák további bővítésére. A vállalatoktól 100-110 milliárdos nyereségalap várható jövőre, a kedvezményeket leszámítva ez 40 milliárdos költségvetési bevételt jelenthet.

Sajátosan alakul jövőre a beruházások értékelése. Egyelőre itt a forgalmi adónak csak 20 százalékat lehet majd visszaigényelni. Ez az arány évente növekszik, s öt esztendő múlva már nem „büntetik” adóval a beruházásokat. Ez a szisztéma, ha kényszerből is, de konzerválja a ma annyi vitára okot adó felhalmozási adót.

A néhány kompromisszumos megoldás ellenére hosszú távon kialakulhat egy olyan vállalati jövedelem-szabályozási rendszer, amely jól illeszkedik a piaci viszonyokhoz, és segíti a gazdaság dinamizálását — fejezte be az előadót.

R. G.

Kelnek az őszi vetések Kamarai elnökök értekezlete

Jó ütemben haladnak az őszi munkák, a mezőgazdasági nagyüzemek kihasználják a kedvező időjárást. A természet az idén két-három hetes késésben van, s az őszi érésű növények a szokottnál valamivel később kerülhetnek le a földekről. Ezért is jó, hogy esőzések nem zavarják az emberek és a gépek munkáját, s folyamatosan érkezhetnek a raktárakba, a feldolgozóhoz a földekről a szállítmányok.

A vetési munkák a hónap közepe óta meggyorsultak. Az őszi kalászosok kijelölt vetésterületének mintegy 70 százaléka már a földben van a mag, e korai vetések már ki is keltek. Befejződött a rozs és az őszi árpa vetése és mintegy kétharmadánál tart a búzavetés. Tavaly ilyenkor előbbre tartottak; a késés miatt adódott, hogy a kiszemelt területről a szokásoshoz képest

később tudták csak betakarítani az úgynevezett előveteményeket, például a napraforgót, és meg kellett várni, amíg előkészítették a talajokat a vetőgépek fogadásához. A teendők emiatt kissé összetorlódtak, ám az üzemeknek — jó szervezéssel — sikerül mégis folyamatosá tenni ezt a fontos őszi munkát.

A betakarítás újszólóval zavartalan ezekben a napokban. Kisebbség egyedül az alföldi vidékeken mutatkozik, ahol meglehetősen száraz a talaj és emiatt eléggé sokat vesződnék a cukorrépa felszedésével. Itt a vesztések is nagyobbak a szokásosnál. Másutt viszont a gépek a meghatározott ütemterv szerint dolgoznak. Befejződött a napraforgó és a burgonya betakarítása, és alig van már munkájuk a szóját és a rizst artáknak

A KGST-tagországok kereskedelmi kamaráinak elnökei október 20-23. között Budapesten tartották 27. értekezletüket. A tanácskozáson részt vettek a KGST-tagországok kereskedelmi kamaráinak küldöttségei, s ott volt a KGST-titkárság képviselője. Az ülésen képviseltette magát Jugoszlávia gazdasági kamarája.

Az értekezleten megvitatották a kamaráknak a tudományos-műszaki fejlődés gyorsításában, a KGST-tagországok közötti külgazdasági kapcsolatok formáinak további fejlesztésében adódó legfontosabb feladatait. Megvitatották a közös vállalatok alapításával és a KGST-tagországok kereskedelmi kamarái közötti információs tevékenység fokozásával kapcsolatos kérdéseket.

Magyar-NDK barátsági nap

Pénteken a délelőtti órákban német demokratikus köztársaságbeli küldöttség érkezett Csongrádra, a magyar-NDK barátsági napok keretében Mihalik Hajnalka, a Hazafias Népfront megyei bizottságának munkatársa kíséretében. Werner Warnecke, az NDK Kulturális és Tájékoztató Központ

igazgatóját és Wolfram Küstnert, az NDK Budapesti Nagykövetségének titkárát a népfront városi bizottságának székházában Vincze Mária titkár fogadta. Beszélt a vendégeknél Csongrád társadalmi és gazdasági életéről, a két ország közötti baráti kapcsolatokról, s a mozgalmi munka időszerű kérdéseiről